

საქართველო ხელოვნება

ISSN 0132-1307

9

180
1985/2

საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს
ყოველთვიური ჟურნალი

1985

ს ა გ ჯ ო ტ ა № 9 ს ე ლ ო მ ნ ე ზ ა 1985 წ.

მორის მეტერლინკი

ბ რ მ ე ბ ი

წ ი ნ ა თ მ ა ა

აპოკალიფსური ხილვების სამყაროში გადაჰყავს მკითხველ მეტერლინკის „ბრმებს“: ვინ არიან ღრამის გამრბები?, საიდან მოდიან, ან საითკენ უღვეთ ვხვ?, რას ელოან, ან რისი იმელი აქვთ?. ამ კითხვებს, რომლებიც პიესის საფუძველში ძვეს, მეტერლინკი წმინდა აბსტრაქციის სფეროდან გამოიყვანს და თითოეული ჩვენგანის პირად პრობლემად, საჩილდათ ქვედა აქცევს. მისი პიესა, ერთდროულად, ადამიანის გონებასაც და გულსაც მიმართავს — ბედურულ უსინათლოთა ტრაგიზმის შეცნობასაც იხოვს და თანდგომისაკენ მოწოდებასაც გაისმის. ღრამის ზერსონაეები უსაშინესეს სატანჯველით იტანჯებიან — ამას „მოლოდინით ტანჯვა“ ჰქვია... ადამიანური ბედნიერება, სინათლე, თბილი და მყუდრო სავანე სადღაც შორს დარჩა. წინ რაღაა?... და აჲ, უნებლიედ, ბრეიგელის ცნობილი სურათი გახსენდება: უფსკრულში პირას მიმდგარი ბრმები, საკუთარი ცოდვებით დამომგებული და მტკიცე წყვილადში, ხელის ცეცებით მთარული კაცობრიობის შემპრხენე ხატია—ბრმას ბრმისთვის ჩაუვლია ხელი და არყოფნის სამეფოში ეზიდება თანამომქმეთ. მეტერლინკის პიესაში ხედვის კოზმე იცვლება. ცხატა ფერებში აჲე ჩაუქმებული, ავტორის ნებით ჩრდილი და სიცოცე მეტა, ვინემ ნათელი და სითბო. ყოველი მხრივ ზღვით შემოსახლურულ პატარა კუნთულზე, ადამიანთა მცირერიცხოვანი ჯგუფი ჩაყარგულა. გარშემო წყვილიაია... ადამიანთა სულელებშიც უფრო და უფრო მეტად ისადგურებს სიბნელე და კმუნვა. ვინ დააბრუნებს მათ იმ მხარეს, საიდანაც მოვიდნენ? მეგზური არა და არჩანს. ხსნის ერთადერთი იმედი რწმენა იყო, ხოლო ამ ბრმა რწმენის სიმბოლო მათი წინამძღოლია. ჰოდა, ისიც აჲვა, მკადარი, გახევებული და ახლა უკვე, მათსავით თვალუდახშული. სინათლის მტრქალი სხივი, რომელიც ეამოიამ თუ გაარღვევა უსინათლო ყმაყ-

წლის 4 იანვარი) გამოქვეყნდა წერილი „ორკესტრი აღმზრდელი — ორკესტრი პროპაგანდისტი“, რომელშიც შეფასებულია ორკესტრის მუშაობა და აღნიშნულია ვ. ბარნაბელის ღვაწლი: „ვ. ბარნაბელის ხელმძღვანელობით არსებული ორკესტრი ხშირად გამოდის ჩვენი ქალაქის საესტრადო-საკონცერტო დარბაზებში, კულტურის სახლებსა და სასახლეებში, სტუდენტურ კლუბებში, წარმებებებსა და ჭარის ნაწილებში, გარეუბნებში. მას ხალხისათვის მოაქვს სიხარული, ზრდის ფართო აუდიტორიის გემოვნებას ამაშია მისი მთავარი დამსახურება... კარგი იქნება თუ ამ კოლექტივს უფრო მეტად გამოვიყენებთ მუსიკალურ-პროპაგანდისტულ მუშაობაში, განსაკუთრებით ზაფხულის დროს და გამოვიყვანდით მას ლენინგრადის მასობრივი დასვენების ადგილებში“. (ფ. 116, აღწ. 1, საქ. 106, ფურც. 30).

1967 წელს ვახეთ „ვეჩერნი ლენინგრადში“ ცნობილ მუსიკათმცოდნეს მ. ბილიკის თავის სტატიაში „საკონცერტო მიმოხილვა“ მოჰყავს კომპოზიტორ ა. პეტროვის ციტატა: „ვ. ბარნაბელის ხელმძღვანელობით არსებული სიმფონიური ორკესტრი ერთ-ერთი საუკეთესოა ლენინგრადის მსგავს კოლექტივებს შორის. ანსამბლური ელერალობის მაღალი ხარისხი შეხამებულია ესთეტიკური პროპაგანდის მრავალნაირ ფორმებთან: თემატური პროგრამები, კონცერტი-საუბრები, კომპოზიტორთა საავტორო კონცერტები. ძალიან დიდია ასეთი მუსიკალურ-სავანმანათლებლო მოღვაწეობის ეფექტი“ (ფ. 116, აღწ. 1, საქ. 106, ფურც. 32).

ვ. ბარნაბელის დაბადების 60 წლისთავის აღსანიშნავად ლენინგრადში ჩატარდა შემოქმედებითი საღამო. იებილარს, სხვებთან ერთად, მიესალმა ქალაქის აღმასკომის კულტურის სამმართველო, რომლის ადრესში ნათქვამია: „შესანიშნავი მუსიკოსი ვ. ბარნაბელი ფლობს მაღალ პროფესიულ ოსტატობას, კოლექტივში ქმნის კუშმარტივად შემოქმედებით ატმოსფეროს... მისი მუშაობა ყველგან და ყოველთვის აღინიშნებოდა შემოქმედებითი შთაგონებით, მაღალი გემოვნებით, მახვილი სმენით, კარგი სადირიგორო ტექნიკით“.

ასეთია ჩვენი სახელოვანი თანამემამულის ვახტანგ ბარნაბელის შემოქმედებითი გზა.

ელი ქალის თვალთა წყვილიად, ჩაქრა... და როცა უბედურების წრე შეიკრა, როცა ადამიანი უსასობის კედლებს მიეხალა, მიიწვ ისევ და ისევ იმედი რჩება მამველ რგოლად. ჩვილის ტრილი, რომელიც მეტერ-ლინის პრისის ფინალში სცენას ავსებს, მოლოდინის, გამართლების, ხსნისა და განახლების მიცნედე ევლინება ბედისგან განწირულ საყვართ. ეს დაოსებელი კაცის გოდებაცაა და ზეცისა და ბედის უსამართლობის წინა აღმდეგ მიმართული ადამიანური პროტესტიც. გამო-ეპასუხება ვინმე ამ ძახილს? ამ კითხვას ჩვენ, პრისის მკითხველებმა უნდა გავცეთ პასუხი, რამეთუ მეტერ-ლინის პრისა გამოწვევა, ფიქრისა და განსჯისკენ მოწოდება...

ხანი გამოხდება და ამ „მარადიულ კითხვებს“ კი-დევე ერთხელ მიუბრუნდება თანამედროვე თეატრა-ამის დასტურად სამუელ ბეკეტის „გოდოს მოლოდინ-

შიც“ ეკმარებს. აქვე ლოდინი და იმედი იმისა, პრისის შეიძლება ღმერთმა წყალობა მოიღოს და გზააბნეულს, ფუქი და აზრისგან დაცლილი სიტყვიერი კონსტრუქციების ლაბირინთში გახილულ ადამიანებს, რომელ-თაც იმედის გარდა, ადამიანური არც არაფერი შერ-ჩენით, დახმარების ხელი გამოუწოდოს. აღბერ კა-მიუს პრისა „გაუფერობაც“ ღმერთის მიმართ მოთხოვნა და ეს დემოლი ღმერთის სიკვდილის მო-მასწავებელია... ადამიანურ სამყაროში ადამიანე-ბრჩებთან და საკუთარი ბედის მოწესრიგებაც მათივე ნების და ძალისხმევის საქმეა, ადამიანს ისევ ადამიან-თუ იხსნის — მეტერლინის, ბეკეტისა და კამიუს -დემოლის მეტაფიზიკა? დღევანდელ მკითხველს ამ მარადიულ კუემარტებას შეახსენებს.

მთარგმნელი

მთარგმნელი პირები

- მღვდელი
- პირველი ბრძანებითი
- მორა ბრძანებითი
- მესამე ბრძანებითი
- ხინარი უსინათლო მამაკაცი
- მანუთა უსინათლო
- მეექვსე უსინათლო
- სამი მშობელი უსინათლო
- ხინარი უსინათლო ქალი
- უსინათლო ქალიშვილი
- უსინათლო გიჟი ქალი

დადაპირი

ჩილი უწევს. მეექვსე ახალგაზრდა; გრძელი და ხშირი თმა თითქმის მთელ სხეულს უფარავს. მამაკაცების მსგავსად, ქალებსაც დართო და უსახური მონასხამები მოსავს. თითქმის ყველას მკლავები მუხლებზე დაუყრდნია, თავი ხელებში ჩაურგავს და რაღაცის მოლოდინში ხმა გაუქმენია. არც ერთ მთგანს გან-ძრევის თავი არა აქვს და ქუნძულის გულკვეველს მშფოთვარე ღამეულ ხმებსაც არც უგოებს ყურს. დატოტილი, მძლავრი ხეები ბრძმებს თავზე გადათარბიან, ხეების ქვეშ უკონი სიბნელოა. მღვდლის ჯერ-რდით ასღლოლებს მეჩხერი ბუჩქია. სცენაზე ბნე-ლა, თუმცა კი მოვარის შუქი ცოტად ებრძვის გადა-ხლართულ ტოტებს.)

- პირველი ბრძანებითი. ხომ არ დაბრუნებულა?
- მორა ბრძანებითი. ძილს ნუ მიფრთხობთ!
- პირველი ბრძანებითი. მიც მეძინა.
- მესამე ბრძანებითი. მეც რულმა წამართვა თავი.
- პირველი ბრძანებითი. ხომ არ დაბრუნებულა-მეთი?
- მორა ბრძანებითი. ფეხის ხმა არ იხმის.
- მესამე ბრძანებითი. დროა თავშესაფარში დავბრუნდეთ.
- პირველი ბრძანებითი. გერ ის გავარკვიოთ, სად ვიმყოფებით.
- მორა ბრძანებითი. რაც იგი წაიდა, კიდე უფრო მტად ავიდა.
- პირველი ბრძანებითი. ჩვენი ადგილსამყოფელ უნდა გავარკვიოთ-მეთი.
- ხინარი უსინათლო მამაკაცი. ვინმე თუ იცის, სად ვართ?
- ხინარი უსინათლო ქალი. დავი ხანი კი ვიარეთ. თავშესაფარიდან კარგა შორს უნდა ვყოთ.
- პირველი ბრძანებითი. ქალები ჩვენს წინ სხლან?
- ხინარი უსინათლო ქალი. დიახ, თქვენს წინ ვსხედ-ვართ.
- პირველი ბრძანებითი. დამაცადეთ, ახლავე

(ჩრდილოეთის ძველისძველი, უღრანი ტყე; ტყის თავზე, ვარსკვლავებით აკრთებული ცის თალი. სცენის შუაგულში, ფართო, შავ მოსასხამში გახეული „მიხრწილი მღვდელი“ უკანადადგებული და არაბუნებრივად გაშვებული თავი დღურთოვანი მუ-ხისთვის მიუყრდნია. ცილისფერი სახეზე გაღორჯე-ბული ტუჩები უჩანს; ღუცვ თვალებს, რომლებშიც სიკოტლის ნიშნუყალიც აირ ირელება, უთვალავი უბეჭურბოსა და მრავალჯის დაორილი ცრემლების, კვალი ატყვია. ნაერისფერი თმები ზღუკა-ზღუკად ჩამოშლია სახეზე. მთვარის შუქი ღვდელს სახეზე იცემა და ამტომავს, მისი სახე სცენის ყველაზე ნა-თული წერტილია. გახეებული ხელები ბარძაყებზე მიკრული გეონებთ. მის ხელმარჯვენა, ქვებზე, კუნ-ძებსა და მკლავი ფოთლების გროვანე ექვსი მოხუც-ბრმა მამაკაცი ზის. ხელმარცხნივ ექვსი ბრმა ქალია. მათ შორის წაქცეული ხე და ლოდის ნამსხვრევებია. სამი ქალი გაუთვებლად ლოცულობს და საწყალობ-ლად მოთქვამს. ქალებიდან ერთი ძალზე მოხუცია მეხუთეს, სულით სნეულს, მუხლებზე მიძინებულ

გვერდით მოგიგებთ. (დგება და ხელის ფათურით მიღს) სად ხართ? ხმა ამოიღეთ, ეგებ, უფრო ადვილად მოგაგნოთ. საით წვადენ?

ხნიერი უსინათლო ძალი. აქვე ვართ. ქვეზე ხსენდვართ.

პირველი ბრმაღმობილი. (დაცემულ ხის ტანს და ლოდის ნამსხვრევებს წამოედება)

ჩვენს შორის რაღაცა...

მეორე ბრმაღმობილი. უმჭობესია, ადგილიდან ფეხი არ მოიკვალათ.

მესამე ბრმაღმობილი. სად ვსხედვართო, რა თქვით? ჩვენსენ ხომ არ გადმოხვალთ?

ხნიერი უსინათლო ძალი. წამოდგომას ვერ ვებღავთ.

მესამე ბრმაღმობილი. კი, მაგრამ რატომ გაგვაცალკევა?

პირველი ბრმაღმობილი. ქალების მხარეს ვილაც ლოცულობს.

მეორე ბრმაღმობილი. სამი ბერუხანაა.

პირველი ბრმაღმობილი. კარგი დრო კი გამოუჩნახეთ...

მეორე ბრმაღმობილი. ეი, თქვენ, ეგ თქვენი ლოცვა შინისთვის შემოინახეთ. (ქალები ლოცვას აგრძელებენ)

მესამე ბრმაღმობილი. ის მაინც მაცოდინა, ვის გვერდით ვჯივარ?

მეორე ბრმაღმობილი. თუ არ ვცდები, მე უნდა ვიყო.

მესამე ბრმაღმობილი. ერთმანეთს ვერ ვეგნებთ. (ხელებს გარშემო აფათურებენ.)

პირველი ბრმაღმობილი. თანაც რა ახლო-ახლო ვჯივართ. (ხელჯობს მეხუთე უსინათლოს წამოსდებს, რომელიც ყრულ ამოიყენებს.) ყრუც ჩვენს გვერდითაა.

მეორე ბრმაღმობილი. ყველას ხმა არ მესმის. ეს წუთია ექვსნი ვიყავით.

პირველი ბრმა. მე მგონი ვხედები... მოდი ერთი ქალებსაც დავეკითხოთ: რაღაც უნდა ვიღონოთ. გულხელდაკრფილი ხომ არ ვიჯდებით?! ის სამი ქალი ისევ ლოცულობს. ერთად სხედან?

ხნიერი უსინათლო ძალი. ჩემს გვერდით სხედან, ქვების გროვავე.

პირველი ბრმაღმობილი. მე მკვდარ ფოთლებზე ვჯივარ.

მესამე ბრმაღმობილი. ღამაში ბრმა სადღაა?

ხნიერი უსინათლო ძალი. მლოცველების გვერდით ვის.

მეორე ბრმაღმობილი. გიჟი ქალი და მისი ბავშვი? უსინათლო ძალიშვილი. ბავშვს სძინავს, ნუ გააღვიძებთ.

პირველი ბრმაღმობილი. რა შორის ყოფილხართ! მგონა, გვერდით მეჭეით.

მესამე ბრმაღმობილი. ახლა თითქმის ყველაფერი ნათელია. რაღა დაგვარჩენია: ცოტა წავისაუბროთ და ამასობაში ისიც დაბრუნდება.

ხნიერი უსინათლო ძალი. აჰი დაგვიბარა, ჩუმიად იუაჯიოთ.

მესამე ბრმაღმობილი. ეკლესიაში ხომ არ ვართ?

ხნიერი უსინათლო ძალი. თქვენ ხომ არ იმეორებთ სად ვართ.

მესამე ბრმაღმობილი. როდესაც ვლუმფერ, შიში მიპყრობს.

მეორე ბრმაღმობილი. ხომ არ იცით, მღვდელს სად წავიდა?

მესამე ბრმაღმობილი. ასე მგონია, საუკუნეა რაც მიგავტოვა.

პირველი ბრმაღმობილი. რას იზამ? დაბერდა და გამოჩურჩულდა. ამ ბოლო დროს თვალის ჩინიც დააშალა. ვამხუტავს ვერ შევძლებს, ვაი-თუ, ვინმე აღგოს შემეცილოსო. მე მგონი, ვეღარაფერს შევძლებ ახალი მეგზური გვიპირდება. ჩვენს რჩევას უფრადაც არ იღებს, თანაც უკვე ბევრი ვართ და საქმეს ვეღარ აუღის. თავშესაფარი თვალხილული მხოლოდ ეს ჩვენი მღვდელია და კიდევ სამი მონაზონი. ყველა მათგანი ჩვენზე ხნიერია. ეკვიც არ შეპარება, რომ გზა აერია და ახლა, ვინ იცის, აშოღ გვექვს. მაინც, საიი წვადენა? რა უფლებით მიგვგალო ღვთის ანაბარა?.

ხნიერი უსინათლო ძალი. გრძელ გზას დაადგა. მე მგონი, ქალებს გაენლო.

პირველი ბრმაღმობილი. კაცებს ლაპარაკის დროსაც არ გვთვლის? მაშ, ჩვენ რაღას წარმოვადგენთ? თუ ასე გაგრძელდა, უნდა ვიჩივლოთ.

ხნიერი უსინათლო ძალი. ვისთან?

პირველი ბრმაღმობილი. ჭერ არც მე ვიცო. მაგრამ ეგ არაფერია, ჭინჭის გამოვჩნახეთ. მაინც სად უნდა წასულყო? ქალზე, თქვენ გეკითხებით.

ხნიერი უსინათლო ძალი. სიარულმა დაღალა. ერთი წუთით ჩვენთან ერთად ჩაიმუხლა. ამ ბოლო დროს უქიფოდა. ჩანამც უმტუჟუნა. ექიმის სიკვდილის შემდეგ, შიში ვერა და ვერ მოიშორა. მარტო დარჩა ხმის გამძვინვარე არავინ ვგულდა; არ ციცი, რა ემართება, დღეს დაიფინა, გინდა თუ არა, გარეთ უნდა გავიდეთ. ისიც თქვა, სანამ ზამთარი არ დაშდგარა, შინს სინათლეზე უკანასკნელად შევაკვებ თვალს კუნძულსო. როგორც ჩანს, გრძელი და სუსხიანი ზამთარი გველის: ჩრდილოეთში ყინვამ დაიჭირა. ძალიან კი სწუხდა: ამბობენ ამას წინათ გადავლილმა ქარიშხალმა და ნიაღვრებმა მდინარეები ააღიდა და ჭებრები მოანგრიაო. იმასაც ამბობდა, ამ დროს ზღვაც საშინო ხედებაო. დიდი დღევა იცის და მისიოდენა: ტალღები კუნძულის კლდეებს თავს ეკლემბაო. სურდა და საუთარი თვალით ეხილა, ჩვენ კი არაფერი გვითხრა. ახლა კი, მგონი, გიჟი ქალისთვის წყლისა და პურის მოსატანად წავიდა. შორი გზა მაქვსო. ეს კი თქვა... უნდა დაველოდოთ.

უსინათლო ძალი. წასვლისას ხელები ჩამქიდა. ხელები უთრთრდა, ფიქრებელით, რაღაცის ეშინიაო. მეგრ მომეხვია და მკოცა...

პირველი ბრმაღმობილი. დაბე, დაბე! უსინათლო ძალი. რა მოგვით-მეთქი, დავეკითხე. თვითონაც არ ვიცო, — მიასახუბა, მეგრ ისიც დაამატა, ეტყობა, მოხუცების მეფობას სადაცაა ბოლო მოედებაო...

პირველი ბრმაღმობილი. ამით რის თქმა სურდა? უსინათლო ძალი. ვერც მე მიუხვდები. ეს კი მოთხრა, შეუქურას მხარეს მივდივარო.

პირველი ბრმაღმობილი. კუნძულზე შეუქურაა? უსინათლო ძალი. სადღაც იქით ყოფილა,

ჩრდილოეთისკენ. აქედან არც თუ ისე შორს. მიღვდელი ამბობდა, მისი შუქი აქამდეც აღწევსო. ასეთი სევდიანი არასოდეს ყოფილა. იმასაც ვატყობდი, ეს ბოლო დღეებია სულ ტირის. არ ვციცო, რატომ, მაგრამ, მეც ვატირიდი. მისი წასვლა არ გამიგია. მეტი არაფერი მითიხაზს. ვგრძნობდი, რომ მიღიმოდა. მესმოდა, როგორ მიღულა თვალები, მერე კი გაუხუნდა... პირველი ბრმაღვრიანი. ჩვენთან ამის შესახებ კინიტოც არ დაუძრავს!

სინინათლო ძალიშვილი. უფრო მინც არ უგდებთ... ხინირი უსინათლო ძალი. როცა გელაპარაკებათ, ერთმანეთს ეხურჩულებით.

მეორე ბრმაღვრიანი. „ღამე ნებისია“ — ერთი ეს გვითხრა წასვლისას.

მესამე ბრმაღვრიანი. ახლა კარგა შეღამებული უნდა იყოს.

პირველი ბრმაღვრიანი. რამდენჯერმე გაიმეორა „ღამე მშვიდობისაო“, თითქოსდა ძილს ეპირებოდა. ვგრძნობდი, რომ მიუფრებდა და თან ამ სიტყვებს იმეორებდა... როცა ვინმეს დაეინებოთ მიაჩრდები, ხმაც გეცვლება.

მესამე უსინათლო. მოიღეთ მოწყალება, შეიბრალებთ საბრალო უსინათლო!

პირველი ბრმაღვრიანი. ვინ ურატალებს?

მეორე ბრმაღვრიანი. უფრო რომ აკლია, ის უნდა იყოს.

პირველი ბრმაღვრიანი. ეი, თქვენ, ხმა გაკმინდით! რა დროს მთხოვრობათ!

მესამე ბრმაღვრიანი. პურს და წყალს სად იშოვებთ?

ხინირი უსინათლო ძალი. ზღვისკენ წავიდა... მესამე ბრმაღვრიანი, მის ასაკში ზღვასთან ჭიდილი სახიფათოა.

მეორე ბრმაღვრიანი. ზღვასთან ახლოს ვართ?

ხინირი უსინათლო ძალი. თუ გაჩუქდებით, ტალღების ხმას გაიგონებთ...

მეორე ბრმაღვრიანი. ბებრუხანების ჩიფჩიფის მეტი, არაფერი მესმის.

ხინირი უსინათლო ძალი. კარგად დაუგდეთ უფრო და ლოცვასთან ერთად, ზღვის ხმაურსაც გაიგონებთ.

მეორე ბრმაღვრიანი. სწორია, რაღაცის ხმა მესმის, მგონი, არც ისე შორს უნდა იყოს.

ხინირი უსინათლო მამაბაბი. იფიქრებ, ზღვამ ეს-ესა გაიღვიძაო.

პირველი ბრმაღვრიანი. აქ არ უნდა მოვეყვანეთ... ეს ხმა მაშინებს...

ხინირი უსინათლო მამაბაბი. კარგად მოგხსენებთ, ჩვენი კუნძული პატარაა... თავშესაფრიდან გამოვხვალ თუ არა, ზღვის ხმაური წამს უფრო ხმა გეცემა.

მეორე ბრმაღვრიანი. ზღვის ხმაურს პირველად ვისმენ.

მესამე ბრმაღვრიანი. ასე მგონია, ხელის გაწვდენაზეა, სწორედ ეს მაშინებს.

მეორე ბრმაღვრიანი. მეც მეშინია. ბოლოს და ბოლოს თავშესაფრიდან გამოვსვლა ჩვენ არ ვვითხოვთ!

მესამე ბრმაღვრიანი. აქამდე არასოდეს მოვსულვართ, ჰოდა, არც ახლა უნდა მოვსულიყავით.

ხინირი უსინათლო ძალი. მშვენიერი დილა იყო. მას სურდა, უკანსკელი მზიანი დღეებით დავტყავ-

რიყავით. სადაცაა ზამთარი დადგება და თავშესაფრიდან ფეხსაც ვერ გამოვდგამთ.

პირველი ბრმაღვრიანი. მე თუ მკითხავთ, თავშესაფარი უნდა ვამოხსენებდი.

ხინირი უსინათლო ძალი. ისიც თქვა, კუნძული უნდა გაგაცნოთო. ეტყობა, არც თვითონ იცნობს კარგად. კუნძულის მთაზე ჩერ არვინ ასულა, ხეობებსაც უფრობის ხალხი, მღვიმეებში კი კაციშვილს არ შეუღდას ფეხი. ბოლოს ისიც თქვა, ხომ არ შეიძლება ჩაბნელებულ ოთახებში, მზის ლოდინში ამოგვხდეს სულიო. სურდა ზღვის ნაპირთან მივეყვანეთ.

ეტყობა, მარტო წავიდა...

ხინირი უსინათლო მამაბაბი. სწორადაც მოიქცა, ჩვენ კი ახლა იმაზე უნდა ვიფიქროთ, თუ როგორ ვიცხოვროთ.

პირველი ბრმაღვრიანი. თავშესაფრის გარეთ საინახავიც არაფერია.

მეორე ბრმაღვრიანი. მზის გულზე ვსხედვართ?

მამაბაბი უსინათლო. არა მგონია; ვფიქრობ, კარგა გვინაა.

მეორე ბრმაღვრიანი. რომელი საათია?

დანარჩენი ბრმაღვრიანი. არ ვიცით... არც არვინ იცის..

მეორე ბრმაღვრიანი. ჭერ კიდევ დღენათელია?

(მეექვსე უსინათლოს) სად ხართ? თქვენ მინც გვითხარით! ჩვენზე მეტს ხომ ხედავთ?!

მამაბაბი უსინათლო. მგონი, დაღამდა. როცა მწუანათებს, თაღებში ღურჭი ზოლი მიდგას. ის ზოლი კარგა ხნის წინ გაქრა. ახლა მეც ვეღარას ვხედავ.

პირველი ბრმაღვრიანი. მე ერთი ვიცო: თუ მომშვივდა, ესე იგი გვინაა. ახლა კი მშია.

მესამე ბრმაღვრიანი. ზეცას ახედეთ! იქნებ რამე გაარჩოთო.

(სამი ბრმაღვრილის გარდა, რომლებიც მიწის ჩასჩერებთან, ყველანი მაღლა სწევენ თავს)

მამაბაბი უსინათლო. ისიც კი არ ვიცო, ღია ცის ქვეშ ვარ, თუ არა.

პირველი ბრმაღვრიანი. ჩვენი ხმა ისე გუგუნებს, გეგონება, გამოქვაბულში ვვითარო.

ხინირი უსინათლო მამაბაბი. ასე იცის ღამით.

უსინათლო ძალიშვილი. ხელებზე მთვარის შუქს ვგრძნობო.

ხინირი უსინათლო ძალი. მგონი, ვარსკვლავებიც ანთო. მათი ხმა მესმის.

უსინათლო ძალიშვილი. მეც მესმის.

პირველი ბრმაღვრიანი. მე კი ჩქამაც არ მესმის.

მეორე ბრმაღვრიანი. მე მხოლოდ თქვენს სუნსაც მესმის.

ხინირი უსინათლო მამაბაბი. ვფიქრობ, ქალები არ უნდა სცდებოდნენ.

პირველი ბრმაღვრიანი. ვარსკვლავების ხმა არასოდეს მომისმენია.

დანარჩენი ორი ბრმაღვრიანი, არც ჩვენ.

(ხეების ტოტებზე ღამეული ფრინველები გუნდი ჩამოსხდება.)

მეორე ბრმაღვრიანი. უსინეთ, უსინეთ! ეს რაღაა, ჩვენს ზემოთ? გესმით?

ხინირი უსინათლო მამაბაბი. ზეცასა და ჩვენს შორის რაღაცამ ჩაიჭროლა.

პირველი ბრმაღვრიანი. ვერ გამიჩრევია, რა ხმაურობს. შინ დაბრუნება მინდა.

მომრე ბრმაღვოზილი. ჭერ ის უნდა გავიგოთ, სად ვართ.

მამაქსნე უსინათლო. ფეხზე წამოღვომა ცვადე; მაგრამ ვერაფერს დავურდენი — გარშემო ეკლებია მები არაფერია. ხელის გაწვედნაც მუშინია.

მისამე ბრმაღვოზილი. უნდა გავიგოთ, სად ვიმყოფებით.

ხნიერი უსინათლო მამაქსანი. მერედა როგორ?

მამაქსნე უსინათლო. სახლიდან შორს უნდა ვიყოთ. უცნობი ხმები მესმის.

მისამე ბრმაღვოზილი. ეს ერთი ხანია მკვდარი ფოთლების სუნი მკვებს.

მამაქსნე უსინათლო. ვინმეს თუ უნახავს ადრე კუნძული? იქნებ გვიტხნას, სად ვართ.

ხნიერი უსინათლო ქალი. თავშესაფარში რომ მოვდივით, ყველანი ბრმები ვიყავით.

პირველი ბრმაღვოზილი. კუნძული არც ერთ ჩვენგანს არ უნახავს.

მომრე ბრმაღვოზილი, ტუფილი წულის ნაყუა! სადაცაა დაბრუნდება, ცოტაც დაველოდოთ. ერთი კია: ამიერიდან ასე ადვილად ვეღარ აგვიოლოდებს.

ხნიერი უსინათლო მამაქსანი. მეგზურის გარეშე რისი მაქნისები ვართ?

პირველი ბრმაღვოზილი. სულ ნუ გამოვალთ და ეს იქნება. მე ასე მიჩვენია.

მომრე ბრმაღვოზილი. თავშესაფრიდან გამოსვლა არცერთს არ გვინდა. დღესაც არავის უთხოვია.

ხნიერი უსინათლო ქალი. დღეს კუნძულზე ზეიშია ამ დღეს ჩვენ მუდამ გარეთ გამოვდივართ.

მისამე ბრმაღვოზილი. მძინარეს, მზარზე ხელი დამკრა და მითხარა: „აღვიტო, დროა, რა ხანია გათენდა“. მეც დავუჭერე, აბა, რა შექნა? მზე არასოდეს მინახავს.

ხნიერი უსინათლო მამაქსანი. მე ბავშვობაში მინახავს მზე.

ხნიერი უსინათლო ქალი. მეც, მაგრამ იმის შემდეგ მეტრმა წყალმა ჩაიარა. მაშინ ბავშვი ვიყავი. ახლა უკვე აღარაფერი მახსოვს.

მისამე ბრმაღვოზილი. ერთი ეს მითხარით, მზიან დღეებში რატომ გამოუყვართ გარეთ? ჩვენთვის ხომ სულერთია, დარია თუ ავდარი? ეს კი არა და, დღე და ღამე ვერ გაგვიჩენია.

მამაქსნე უსინათლო. მე შუადღით სეირნობა მიჩენია. რაღაც შუქს ვხედავ და ასე მგონია, სადაცაა თვალი ამეხილება-მეთქი.

მისამე ბრმაღვოზილი. მე კი ჩვენს ღუმელთან ჩქომახს არაფერი მიჭობს... აი, დღესაც დიდი ცეცხლი დაანთეს...

მომრე ბრმაღვოზილი. თუ მაინც და მაინც, ეზოში გვახიროს. იქ კედლები გვიფარავს და თავი ქულში გვაქვს. გარეთაც ვერ გახვალ და ეზოშიც ვერავინ შემოვა... ქიშკარის მუდამ გულდაგულ ვკეტავ... მარცხენა ხელზე რატომ მეხებო?

პირველი ბრმაღვოზილი. მე არ გეხებოთ, ან კი აქედან როგორ მოგწვდებით?

მომრე ბრმაღვოზილი. ვილაცამ ხელი შემახო.

პირველი ბრმაღვოზილი. ჩვენიან არ უნდა იყოს... ხნიერი უსინათლო ქალი. ღმერთო ჩემო! ვიცოდეთ მაინც, სად ვიმყოფებით.

პირველი ბრმაღვოზილი. მეორედ მოსვლამდე ხომ ვერ დაველოდებით?

(სადაც, შორს, საათი თორმეტს ჩამოკრავს) ხნიერი უსინათლო ქალი. რა, რა შორს წამოვსულვართ!

ხნიერი უსინათლო მამაქსანი. შუალამა! მომრე ბრმაღვოზილი. არა, შუადღეა! ხომ არ ცვდები? ხმა ამოიღეთ!

მამაქსნე უსინათლო. არ ვიცი, მაგრამ, ვფიქრობ, საქმაოდ ბნელა.

პირველი ბრმაღვოზილი. დავთარი ამერია, ეტყობა, კარგა ხანი მძინა.

მომრე ბრმაღვოზილი. შოია! დანარჩენი ბრმები. ჩვენც გვშია და გვეწურია!

მომრე ბრმაღვოზილი. დიდი ხანია, რაც აქ მოვდივით?

ხნიერი უსინათლო ქალი. ასე მგონია, საუწყუნე!

მამაქსნე უსინათლო. მე მგონი, ვხვდები, სადაც ვართ...

მისამე ბრმაღვოზილი. სამრეკლოსკენ უნდა ავილოთ გეზი...

(ღამის ფრინველები ერთხმად ახმაურდებიან.) პირველი ბრმაღვოზილი. გესმით? გესმით?

მომრე ბრმაღვოზილი. მარტონი არა ვართ?

მისამე ბრმაღვოზილი. ეს ერთი ხანია, მეც ამას ვეკვობ. ვილაც უნდა გვისმენდეს. ხომ არ დაბრუნდა? ხომ არ დაბრუნდა?

პირველი ბრმაღვოზილი. ვერ გამოგია, რა უნდა იყოს! ის კი ვიცი, რომ ჩვენს თავს ზემოთა...

მომრე ბრმაღვოზილი. სხვებს არაფერი გაუგიათ? რას გაჩუმებულხართ?

ხნიერი უსინათლო მამაქსანი. ვაყურადებთ.

ბრმა ქალიშვილი. ფრთების შრიალი მესმის.

ხნიერი უსინათლო ქალი. ღმერთო მალალო! ბოლოს და ბოლოს, გვიტხარით, სად ვართ!

მამაქსნე უსინათლო. მე მგონი, ვხვდები... თავშესაფარი მდინარის ვაღდამა, ჩვენ ძველი ხიდი გამოვივართ. მღვდელს კუნძულის ჩრდილოეთი მიხვედლით... მდინარე აქვე უნდა იყოს... უფროს თუ მიუვდებოთ, ეგების, გავიგოთო კიდეც. თუ არ დაბრუნდა, მდინარეზე უნდა მივიღოთ... მდინარეზე დიდი გემები დაცურავენ აღმა-დაღმა. იქნებ ვინმე მეზღვარმა გვეღოს თვალი... შეიძლება შუაგულ ტუქში ვართ? ტუქ შუქურას გარშემო ერთმის... თუ ასეა, აქედან როგორ გავაღწევთ, აღარ ვიცი. იქნებ ვინმე გამომეყვს?

პირველი ბრმაღვოზილი. სჯობს, აქვე დაველოდოთ! მდინარისკენ გზას მაინც ვერ გავიკვდივთ.

უკველ ფეხის ნაბიჯზე კაობი და წუმკეა. აქ დაველოდოთ! იგი აუცილებლად დაბრუნდება, დაიხ, დაიხ, ვალდებულება დაბრუნდეს!

მამაქსნე უსინათლო. ვინმემ თუ იცის, რომელი მხრიდან მოვდივით? მღვდელი გზა-გზა გვისინდა კიდეც...

პირველი ბრმაღვოზილი. არ ვიცი, უფროს არ ვუბლებდი...

მამაქსნე უსინათლო. არვის მოუსმენია?

მისამე ბრმაღვოზილი. ამიერიდან უფრადლებილი ვიქნებით!

მეამჟნა უსინათლო. ჩვენს შორის კუნძულის ბინადარი თუ არის ვინმე?

ხნიერი უსინათლო მამაპაპი. განა არ იცით, რომ უკლანი ჩამოსულები ვართ?

ხნიერი უსინათლო ძალი. ზღვის გადაღმელები ვართ.

პირველი ბრმაღმობილი. გემზე სული კინალამ გამძვრა.

მეორე ბრმაღმობილი. მეც მაგ დღეში ვიყავი. ჩვენ ერთად ვიმგზავრეთ.

მესამე ბრმაღმობილი. სამივენი ერთი მრევლისი ვართ.

პირველი ბრმაღმობილი. ჩვენი ცელესია, კარგ ამინდში, აქედანაც მოსჩანს. ჩრდილოეთისკენაა, სამრეგლო არა აქვს...

მესამე ბრმაღმობილი. აქ შემთხვევით მოვხვდით...

ხნიერი უსინათლო ძალი. ჩვენ სულ სხვა მხრიდან მოვედით...

მეორე ბრმაღმობილი. მაინც საიდან?

ხნიერი უსინათლო ძალი. გაფიქრებაც კი მეშინია! როცა მომბოლურ მხარეზე ვლანარაკობ, თითქმის ვერაფერს ვიხსენებ... რა დრო გავიდა?! ჩვენთან უფრო ციოდა...

უსინათლო ძალიზვილი. მე შორიდან ჩამოვედი...

პირველი ბრმაღმობილი. სად არის ეგ თქვენი შორეთი?

უსინათლო ძალიზვილი. ვერაფერს გეტყვით... ანდა, როგორ ავიხსნათ? აქედან ძალზე შორისაა... ცხრა მთას იქით... უზარმაზარი ქვეყანაა... ხელით კი მიგანიშნებდით, მაგრამ აბა, რას დაინახავთ? დიდხანს ვიხეილდ... ვინ იცის, რა არ ვნახე: მზე, წყალი, ცეცხლი, მთები, ადამიანების სახეები და უცხო უკავილები... ჩვენს კუნძულზე ამის მსგავსი არაფერი შეგულება... აქ წვედიალი და სიცოცხლე... რაც თვალის ჩინი დეკარტე, სურნალებებსაც ვეღარ ვარჩევ... ზღვის ნაპირზე ვთამაშობდი... ის კი მახსოვს, რომ თვალჩინაობა ვიყავი... ერთხელ, მთის თავზე თოვლი დაინახე... სვეგამწარბებულ ადამიანების გარჩევაც ვისწავლე...

პირველი ბრმაღმობილი. ეგ როგორ?

უსინათლო ძალიზვილი. უბედურ ადამიანს ხმით ვარჩევ... იცით, ზოგი ისეთი მოგონებაც მაქვს, რომ რაც უფრო ნაკლებს ვფიქრობ მათზე, მით უფრო ხშირად მახსენებენ თავს...

პირველი ბრმაღმობილი. მე არაფერი მაგონდება...

(ხეთა კენწეროებს ვიცილით გადაველებიან ჩიტები)

ხნიერი უსინათლო ძალი. აი, ახლაც რაღაცამ გადამიქროლა...

მეორე ბრმაღმობილი. აქ რამ მოგაყვანათ?

ხნიერი უსინათლო მამაპაპი. ვის ეკითხებით?

მეორე ბრმაღმობილი. ჩვენს ახალგაზრდა დს.

უსინათლო ძალიზვილი. მითხრეს მოგარჩენს...

მანაც იმედი მომცა... ერთ მშვენიერ დღეს სინათლე დაგებრუნდებაო, — მითხრა. მოდა, თუ ასე მოხდა, წამსვე წავალ აქედან...

პირველი ბრმაღმობილი. ჩვენც ამის იმედი გვაქვს.

მეორე ბრმაღმობილი. სამარადისოდ აქ დარჩენა გვიწერია!

მესამე ბრმაღმობილი. მღვდელი ცალი ფეხით წასვრეშა. ჩვენს განჯურნებს ველარ მოასწრებს.

უსინათლო ძალიზვილი. წაწამებს ვერ ვხსნი, თორემ თვალბეჭედი უწინდებური სხივი მიდგას.

პირველი ბრმაღმობილი. მე კი წაწამები ღია დამარჩა.

მეორე ბრმაღმობილი. მე თვალღია მძინავს.

მესამე ბრმაღმობილი. თვალბეჭე ნულარ ვილაპარაკებ!

მეორე ბრმაღმობილი. ეტუობა, ახალბედა ხართ...

ხნიერი უსინათლო მამაპაპი. ერთ საღამოს, ლოცვისას, ქალღმირს მხარეს, ახალი ხმა მომესმა. მივხვდი, ახალგაზრდა უნდა ყოფილიყავით... ძალიან მსურს დაეახოთ და გისინოთ...

პირველი ბრმაღმობილი. დახე, მე კი არაფერი შემომჩნევია.

მეორე ბრმაღმობილი. მღვდელი არასოდეს არაფერს გვანობდა...

მეამჟნა უსინათლო. თქვენზე ამბობენ, ზღაპრულ ფერიასავით მშვენიერიო.

უსინათლო ძალიზვილი. საკუთარი თავი არასოდეს მინახავს...

ხნიერი უსინათლო მამაპაპი. ჩვენ ერთმანეთს აროდეს გვიხილავს. ერთი ეს არის, კითხვებს ვსვამთ, ან პასუხებს ვიძლევი. ერთად ვცხოვრობთ, მუდამ ერთს ვგერდევრდ ვართ, ერთმანეთისა კი არა ვიცით რა. მარტოოდენ შეხებით აბა, რას გაიგებ... ხელი ვიკლან რას მოვა?!

მეამჟნა უსინათლო. ზოგჯერ მზეზე რომ დგებართ, თქვენს ჩრდილებს ვხედავ...

ხნიერი უსინათლო მამაპაპი. ის სახლიც არასოდეს გვინახავს, სადაც ახლა ვცხოვრობთ. კედლებს და ფანჯრებს თითებით ვვებობ, მაგრამ ასე აბა, რას გაიგებ? წარმოიდგინეთ, ისიც არ ვიცით, სად ვცხოვრობთ!

ხნიერი უსინათლო ძალი. ამბობენ, ერთი ბელი პირქუში და უსახური ციხე-კოშკიაო. დღის შუკი მღვდლის ოთახში თუ შემოიჭრება დრო და დრო.

პირველი ბრმაღმობილი. სინათლეს რა თავში ვიხილით?

მეამჟნა უსინათლო. ცხვრის ფარას რომ ვმწვემსავ თავშესაფრის ახლოს. იმ სინათლის დანახვაზე, ცხვრეთ თავისით ბრუნდება იქან... ერთსაც კი არ აუნებვა გზა.

ხნიერი უსინათლო მამაპაპი. ვინ იცის, რამდენი წელია, რაც ერთად ვართ?! ერთმანეთის ნახვა კი ერთხელაც არ გვირჩებია. ასე მგონია, მუდამ მარტო ვარ!... ადამიანი რომ შეუყვარო, ჯერ უნდა დაინახო...

ხნიერი უსინათლო ძალი. ზოგჯერ მესიზმრება, რომ ვხვდები...

ხნიერი უსინათლო მამაპაპი. მეც მხოლოდ სიზმარში ვხვდები თვალბეჭედი...

პირველი ბრმაღმობილი. მე კი სიზმრებს შუალამისას ვხვდე ხოლმე...

(უეცრად ქარი დღებრავს და ფოთლებს გრვა-გრავოვად ჩამოხვეტს ხეებიდან)

მეამჟნა უსინათლო. ვინ შემხობ ხელი?

პირველი ბრმაღმობილი. ჩვენს გარშემო რაღაც ცვივა...

ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ჰო, მაღლიდან ეცე-
მა... რა უნდა იყოს?
მისუთი უსინათლო. ვინ შემეხო-მეთქი? ძლივს
ჩამეძინა, თქვენ კი ძილი დამიფრთხეთ.
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. თქვენთვის არავის
უხმა ხელი.
მისუთი უსინათლო. ვინ ჩამვლო ხელი? ხმამალა
ილაპარაკეთ, ცოტათი უფრო მაკლავ.
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. აბა რა გითხრათ?
ჩვენ თვითონაც არ ვიცით...
მისუთი უსინათლო. შეიძლება ვინმე მოვიდა ჩვენს
წასაყვანად?
პირველი ბრმაღვრილი. ამაოდ ვირჩებით, არაფე-
რი ესმის.
მისამ ბრმაღვრილი. რაც მართალია მართალია,
ურუხე უბედური კაცი არ მეგულება.
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ჭლოშით დავიღალე-
მეაქვს უსინათლო. მე კიდეც ერთ ადგილზე უფ-
ნამ მომსახვიათ.
მეორე ბრმაღვრილი. მეჩვენება, რომ ერთმანეთს
უსაშველოდ დავშორდი... ახლოს მოიწით... ხომ
გრძნობთ, რაღაც აცივდა...
მისამ ბრმაღვრილი. წამოდგომასაც ვერ ვებდავ!
უშვობესია, ჩვენ—ჩვენს ადგილებზე დავრჩეთ!
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ისიც კი არ ვიცით,
ჩვენს შორის რა არის.
მეაქვს უსინათლო. ასე მგონია, ხელები სისხლში
მაქვს. წამოდგომა ვცადე და...
მისამ ბრმაღვრილი. შესის ჩემსკენ იხრებით.
(ბრმა გუი ქალი გამეტებოთ ისრებს თვალებს
და წამოდაუწუმ მკედარი მღვდლისკენ აბრუნებ-
თაქს)
პირველი ბრმაღვრილი. რაღაც ხმა შესის...
ხნიერი უსინათლო ქალი. მე მგონი, ჩენი საბრა-
ლო და თვალებს ისრებს...
მეორე ბრმაღვრილი. ასე იცის მაგ უბედურმა,
ღამით მოსვენება არა მაქვს...
მისამ ბრმაღვრილი. გიჟია, რაც აქ ვართ, კრინ-
ტიც არ დაუძრავს.
ხნიერი უსინათლო ქალი. რაც ბევრეც ეყოლა, ხმა
არ გაუღია. მუდამ რაღაცას უფრთხის.
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. თქვენ არაფრის გე-
შინიათ?
პირველი ბრმაღვრილი. ვის ეკითხებით?
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. უველას!
ხნიერი უსინათლო ქალი. გვეშინია, ძალიან გვე-
შინია.
უსინათლო ქალიშვილი. ეს შიში დიდი ხანია ტან-
ში გაგვიქდა...
პირველი ბრმაღვრილი. რატომ გვეკითხებით?
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. თვითონაც არ ვიცო...
მგონი, ვიღაც ტირის...
პირველი ბრმაღვრილი. არაფერია, გუი იქნება...
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. არა, საქმე მხოლოდ
ტიროლში არ არის... სხვა რაღაცისა მეშინია... დიახ,
დიახ, სხვა რაღაც უნდა იყოს... თვითონაც ვერ გამო-
გია...
ხნიერი უსინათლო ქალი. ბავშვს ძმუნს რომ აძ-
ლევს, მუდამ ასე მოსთქვამს.

პირველი ბრმაღვრილი. ამგვარი ტირილი მსა-
ლოდ მან იცის...
ხნიერი უსინათლო ქალი. იმასაც ამბობენ, უამ-
ნამ თვალის ჩინი უბრუნდებაო...
პირველი ბრმაღვრილი. სხვები არ ტირიან...
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. რომ იტირო, უნდა
ხედავდე.
უსინათლო ქალიშვილი. ფოთლების სუნი მცემს...
პირველი ბრმაღვრილი. მე კი მიწის სუნის გარდა,
ვერაფერს ვგრძნობ.
უსინათლო ქალიშვილი. ირგვლივ ყვავილები
ყრია...
მეორე ბრმაღვრილი. მიწის სუნის გარდა, ვერა-
ფერს ვგრძნობ...
ხნიერი უსინათლო ქალი. ნიავს ყვავილებს სურ-
ნელი მოაქვს...
მისამ ბრმაღვრილი. მიწის სუნის გარდა ვერა-
ფერს ვგრძნობ...
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. მგონი, ქალები არ
კლებიან.
მეაქვს უსინათლო. სად არის ყვავილები? რომ
მივაგნო, დავერეფე.
უსინათლო ქალიშვილი. თქვენს მარჯვნივ... აბა
ერთი, წამოდეთ!
(მეაქვს უსინათლო ნელა დგება; ხელის ფათე-
რით მიიწევს წინ, გზად ხეებსა და ბუჩქებს ეხ-
ლება, მერე ასფოლტების ბუჩქს გადაყურებ-
და ფეხებით თელავს)
უსინათლო ქალიშვილი. გავიგონე, როგორ გადა-
ტებთ ნორჩი ღეროები. შეჩერდით! შეჩერდით!
პირველი ბრმაღვრილი. ყვავილების დარდი
გაქვთ?! უკან დაბრუნებულე იფიქრეთ!
მეაქვს უსინათლო. ჩემს ადგილს ვეღარ ვპო-
ულობ!
უსინათლო ქალიშვილი. დამაცადეთ! ადგილზე
იდექით! (წამოდგება) რა ცოცია მიწა! დეჟობა, მო-
ყინავს. (თამამად მიდის უცნაურ და ფერმკრთალ
ასფოლტებთან, მაგრამ ზედ ყვავილებთან, მიწაზე
დაცემული ხე გადაულობავს გზას). აი, ყვავილები.
მაგრამ, რომ ვერ ვწვდები? თქვენ უფრო ახლოს
ხართ.
მეაქვს უსინათლო. მგონი, მივწვდი. აი, ვკრეფ
კიდევ.
(ხელს აციელებს, გაფანტულ ყვავილებს კრეფს და
ქალიშვილს აწვდის. ღამის ფრინველები ხეები-
დან აფრინდებიან.)
უსინათლო ქალიშვილი. თითქოს ადრეც მინახვს
ეს ყვავილები... აი, მათი სახელი კი არ მაგონდება...
დამკვენარან, ... რა სათუთი ღეროებია... არა, ვერ
ვიხსენებ... მგონი, მიცვალებულთა ყვავილებია...
(ასფოლტებს თამაშ იწნავს)
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. თქვენი თმების
შრიადი მესმის.
უსინათლო ქალიშვილი. ყვავილები ირწვვიან...
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ჩვენ ვერასოდეს
დაგინახვთ...
უსინათლო ქალიშვილი. ვერც მე ვხედავ საკუთარ
თავს... მცოცა.
(ამისობაში ქარი ამოვარდება და ზღვა ძალმღებ
შემოუტევს ახლო კლდეებს)

პირველი ბრძანებები. გესმით, დასჭედა!
 მეორე ბრძანებები. ქარიშხალი ამოვარდა.
 ხნიერი უსინათლო ძალი. ზღვა უნდა იყოს.
 მესამე ბრძანებები. ზღვაო, ამბობთ? ნუთუ
 მართლა ზღვაა? მაშ, სულ ახლოს ყოფილა, თითქოს-
 და გარს ვვარტყია არა, სხვა რამ უნდა იყოს.
 უსინათლო ძალიშვილი. ტალღა ფეხებს მილო-
 კავს.
 პირველი ბრძანებები. მგონი ქარი აშრიალებს
 მკვდარ ფოთლებს.
 ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ქალები მართალს
 ამბობენ.
 მესამე ბრძანებები. აქამდე ამოაღწევდა?
 პირველი ბრძანებები. ქარი საიდან უბერავს?
 მეორე ბრძანებები. ზღვიდან.
 ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. აქ მუდამ ზღვაური
 უბერავს. ჩვენც ახლა ქარის შუა გულში მოვყევით.
 სხვა მხრიდან ვერც დაუბერავს.
 პირველი ბრძანებები. ზღვაზე ნულარ ვილაპა-
 რავებთ.
 მეორე ბრძანებები. სადაცაა წაგვკლავს; მოდი
 და ნუ იფიქრებ.
 პირველი ბრძანებები. დარწმუნებული ხარო,
 რომ ნამდვილად ზღვაა?
 მეორე ბრძანებები. ხმა ისე მკაფიოდ მესმის
 თითქოს ზედ ნაპირთან ვიდგე... აქაურობას უნდა გა-
 ვეცადოთ; ვინ იცის, იქნებ ტალღამ აქამდეც ამოა-
 ღწიოს.
 ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. სად წავიდეთ?
 მეორე ბრძანებები. სულერთია სად... წყლის
 ხმაურს ვეღარ ვიტან! წავიდეთ, აქაურობას გავეცა-
 დოთ!
 მესამე ბრძანებები. მე მგონი, კიდევ რაღაც ხმა
 ისმის. უკრი უგდეთ!
 (შორიდან ჩქარი ნაბიჯების ხმა ისმის. ვიღაც
 მკვდარ ფოთლებზე მოაბიჯებს.)
 პირველი ბრძანებები. ვიღაც მოდის!
 მეორე ბრძანებები. მოდის, მოდის, დაბრუნდა!
 მესამე ბრძანებები. ნაბიჯებს ხშირ-ხშირად ად-
 გამს; გეგონება, ეს-ესაა ფეხი აიდგაო...
 მეორე ბრძანებები. მოდი, დღეს ნუ გავუწყრე-
 ბით!
 ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ადამიანის ფეხის ხმა
 არ უნდა იყოს.
 (ტყევი ვეებერთელა ძალი შემოდის და ბრმების
 წინ ჩაიფლოს, სიჩუმეა.)
 პირველი ბრძანებები. ვინა ხართ? რომელი
 ხართ-მეთქი? შეგვიბრადეთ, რომ იცოდეთ, რამდენი
 ხანია ველოდებით!... (ძალი შეჩერდება, ჩაცუქდება
 და წინა თათებს ბრმებს მუხლებზე ჩამოადებს).
 ვინაა? მუხლებზე რა დამადეთ? რა უნდა იყოს?
 ცხოველია? მგონი, ძალია... ასეა, ძალი უო-
 ფილა! თავშესაფრისა იქნება. აქ მოდი მხსენ-
 ლად მოგვევლინა და ესაა აქ მოდი-მეთქი!
 დანარჩენი ბრმები. მოდი, მოდი, ნუ გეშინია!
 პირველი ბრძანებები. ეს ძალი თუ გადავარ-
 ჩენს! ჩვენს კვალს გამოუვა... ხელებს მონატრებული-
 ვით მილოკავს.
 დანარჩენი ბრმები. მოდი, პო, მოდი!

ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. შეიძლება, ვინმე
 თან ახლავს?
 პირველი ბრძანებები. არა, მარტოა. ნაბიჯების
 ხმაც არ ისმის. სხვა მეგზური არც ვინდა... სათაე
 მოვისურვებთ, იქით წავიძღვება! თანაც, დამჯერე და
 მორჩილა...
 ხნიერი უსინათლო ძალი. მე ვერ ვენდობი.
 უსინათლო ძალიშვილი. ვერც მე.
 პირველი ბრძანებები. ვითომდა რატომ? ჩვენც
 უკეთ ხომ მინც ხედავს?
 მეორე ბრძანებები. ქალებს ნუ ავევებით!
 მესამე ბრძანებები. ცაში რაღაც შეიძვალა;
 ჰაერი დაიწმინდა და სული აღარ მეხუთება.
 ხნიერი უსინათლო ძალი. ზღვაურის ბრლია...
 მამაკაცი უსინათლო. სათლება, მგონი, მზე ამოდის...
 ხნიერი უსინათლო ძალი. ვფიქრობ, აცივდება...
 პირველი ბრძანებები. ახლა გზა აღარ აგვერევა.
 აი, სადაღც მიმათრევს. სიხარულით ხტის. ვეღარც კი
 ვაკვირებ... მომყევით! სახლში ვბრუნდებით!
 (დგება, ძალი გაეხეებულ მღვდელთან მიიყვანს
 და ჩერდება.)
 დანარჩენი ბრმები. სად ხართ? სად მიიხიხართ?
 ფრთხილად იუკითხეთ!
 პირველი ბრძანებები. დაიცადეთ! ჭერ ნუ გა-
 მოწყევით! მე დავბრუნდები. აი, შეჩერდა. ეს რა-
 ლაცა ციხე შევებე!
 მეორე ბრძანებები. რას ამბობთ? თქვენ ხმას
 ძლივს ვარჩევთ.
 პირველი ბრძანებები. რაღაცას ვეხები-მეთქი.
 ადამიანის სახე უნდა იყოს.
 მესამე ბრძანებები. რას ამბობთ? ვერაფერი გა-
 ვიგე! რა გემათებთ? სად ხართ? ნუთუ ასე შორის
 წახვედით?
 პირველი ბრძანებები. ჭერ არც მე ციცი, რა
 არის ჩვენს შორის მიცვალებულია!
 დანარჩენი ბრმები. მიცვალებული? სად! აქ, ჩვენს
 შორის? სად ხართ, ხმა მოგვაწვდინეთ!
 პირველი ბრძანებები. დიახ, დიახ, მიცვალებუ-
 ლია-მეთქი. მკვდრის სახე მომხვდა ხელთ! მიცვალე-
 ბულის გვერდით სხედხართ! ვინმე ჩვეინა იქნება.
 ეტყობა, მოულოდნელად გარდაიცვალა! ხმა გაშეიქო!
 იქნებ ასე მინც მივხვდეთ, რომელია. პეი, სად ხართ?
 ხმა ამოიღეთ! ყველა ერთხმად მიასხუბეთ!
 (ბრმები, გიჟი ქალისა და ყრუს გარდა, ეკასხუ-
 ბიან. ქალებმა ლოცვა შეწყვიტეს.)
 თქვენს ხმებს ვეღარ ვარჩევ! ხმები გიჯანკალბეთ და
 ერთნაირად ლაპარაკობთ!
 მესამე ბრძანებები. ორს არ გაუღია ხმა... სად
 არიან?
 (ხელოვნით ეხება მეხუთე ბრმეს.)
 მესამე უსინათლო. ჩამძინებია. თავი დამანებეთ!
 მამაკაცი უსინათლო. ცოცხალია... გიჟი ქალი ხომ
 არ მომკვდა?
 ხნიერი უსინათლო ძალი. ჩემს გვერდით ზის...
 ცოცხალია...
 პირველი ბრძანებები. მე მგონი... მგონი, მღვდე-
 ლიაა ფეხზე დგას! აქ მოდიო!
 მეორე ბრძანებები. რაო, ფეხზე დგას?
 მესამე ბრძანებები. თუ ასეა, მკვდარი არ უო-
 ფილა!

ხნიერი უსინათლო მამბაპაცი. სად არის?

მიპაპე უსინათლო. მივიდეთ და ვნახოთ!

(გოცისა და მეხუთე ბრძის გარდა, ყველანა-
დგებიან და ხელის ცეცებით მკვდრისკენ მიდიან.)

მამრამ ბრამაღმომილი. აქ არის? ეს არის?

მისამ ბრამაღმომილი. ჰო, ვიცანი, ეს უნდა იყოს!
პირველი ბრამაღმომილი. ღმერთო ჩემო! რაღა
გვეშველება!

ხნიერი უსინათლო ძალი. მამო, მამო, თქვენ
ხართ? რა დაგეპარათ? გვიანახუბით ყველანი აქ ვართ,
თქვენს ირგვლივ!

ხნიერი უსინათლო მამბაპაცი... წყალი მოიტანეთ!
შეიძლება, ჭერაც ცოცხალია...

მამრამ ბრამაღმომილი. ვიცადოთ... იქნებ შესძლოს
და თავშესაფარაშდე მაინც შეგვიყვანოს.

მისამ ბრამაღმომილი. გვიანა... გული აღარ
უყვებ... სხეულიც გაიყვებია.

პირველი ბრამაღმომილი. სიკვდილის წინ, სიტყვაც
არ დანსცდენია...

მისამ ბრამაღმომილი. გავფრთხილებინეთ მაინც.
მამრამ ბრამაღმომილი. რა მიხრწნილი უყოფილა!

პირველი ბრამაღმომილი. მის სახეს.

მისამ ბრამაღმომილი. (ხელს უსვამს გეამს) ჩვენზე
მალაღია...

მამრამ ბრამაღმომილი. თვალთა მისვენებულა, ხე-
ლები გულზე აქვს დაკრფილი.

პირველი ბრამაღმომილი. რისგან უნდა მომკვდარ-
იყო?

მამრამ ბრამაღმომილი. არა, ფეხზე არ დგას, ქვაზე
ზის...

ხნიერი უსინათლო ძალი. ღმერთო ჩემო! მე კი
ვერაფერს მივხვდი! დიდი ხანი იავადმყოფა...

ეტყობა, დღეს ძალიან გაიტანჯა... ერთიც არ
დაუჩივლია... ეს იყო, ყველას ხელი ჩამოგ-
ვართვა... აბა, რას მივხვდებოდით? ადამიანები ხში-
რად ერთმანეთს ვერ უგებენ, ვერც ვერასოდეს გაუ-
გებენ! მუხლი მოვიყაროთ და სულათანა ვუგალო-
ბოთ!

(ქალები ოხვრით იჩქებენ.)

პირველი ბრამაღმომილი. მეშინია... ვერ დავიჩო-
ქებ...

მამრამ ბრამაღმომილი. ისიც არ ვიცო, მუხლები რას
დავაბჯინო...

მისამ ბრამაღმომილი. ავად იყო? ჩვენთვის რომ
არაფერი გაუმხელია?

მამრამ ბრამაღმომილი. გზაში ვილაცას ერჩურულე-
ბოდა... მგონი, ჩვენი ახალგაზრდა და იყო... ნეტავ,
რა უთხრა?

პირველი ბრამაღმომილი. ქალიშვილი ხმას არ
იღებს...

მამრამ ბრამაღმომილი. ჩვენთან ლაპარაკი არ სურს?
სად ხართ? ხმა გაგვეცით!

უსინათლო ხნიერი ძალი. თქვენ იგი გატანჯეთ!
თქვენ მოკვლით იგი! სიარული გუზარებოდათ... ერთი
სული გქონდათ, სადმე ქვაზე ჩამომკვდარიყავით და
კუბი ამოგვესოთ... მთელი დღე ბუზღუნებდით...
მე მესმოდა, როგორ მძიმედ ოხრავდა... ბოლოს
ეტყობა, მოთმინების ძაფი გაუწყდა და ყველაფერზე
ხელი ჩაიჭინა...

პირველი ბრამაღმომილი. ავად იყო? თქვენ ეს იცო-
დით? მოხარით, იცოდით, რომ ავად იყო?

ხნიერი უსინათლო მამბაპაცი. ჩვენ კი არაფერი
ვიცოდით... ნახვითაც არასოდეს გვინახავს იგი... აბა
ჩამქრალი თვლებით, რას დინახავ? თვითონ კი
სამღურავს არ ამბობდა... ახლა უკვე გვიანა... სამი
კაცის სიკვდილს შევსწრებოვარ, ასეთი რამ კი პირ-
ველად გავიგე... ახლა ჩვენი ჭერი დგება...

პირველი ბრამაღმომილი. მე არაფერ შუაში ვარ...
ერთხელაც არ შევკამათებოვარ.

მამრამ ბრამაღმომილი. არც მე მიღვევს ბრალი მის
სიკვდილში. სიტყვის უთქმელად ვემორჩილებოდი.

მისამ ბრამაღმომილი. გიჟი ქალისთვის წყლის მო-
სატანად დავადა...
პირველი ბრამაღმომილი. რა გზას დავადგეთ? საით
წავიდეთ?

მისამ ბრამაღმომილი. ძალი სადაა ვადაიარგა?
პირველი ბრამაღმომილი. აქ არის; ცხედარს არ
შორდება.

მისამ ბრამაღმომილი. გვამს უნდა მოვაცილოთ!
პირველი ბრამაღმომილი. ჭიუტობს, ფეხს რ იცე-
ვებს.

მამრამ ბრამაღმომილი. ცხედართან ხომ არ ვიუერ-
უტებთ! ამ წყარაშში სული ამოგვხდება.

მისამ ბრამაღმომილი. ერთად ვიცოთ! ნუ დავიფან-
ტებთ! ერთმანეთს ხელი ჩავვიდეთ და ამ ქვაზე
ჩამოვკდეთ! სხვები სად არიან? აქეთ მოდეთ!

ხნიერი უსინათლო მამბაპაცი. სად ხართ?

მისამ ბრამაღმომილი. აქვე ვართ. ყველანი შევგ-
როვდით? ჩემსკენ მოიწით! ხელი მომცით; ძალიან
ცივა.

უსინათლო ძალიშვილი. უნდოვით ცივი ხელები
გაქვთ.

მისამ ბრამაღმომილი. რას აკეთებთ?
უსინათლო ძალიშვილი. თქვენი ხელები თვალზე
ზე ავიფარე... ასე მეგონა, წამიც და თვალი ამეხი-
ლებოდა-მეთქი...

პირველი ბრამაღმომილი. ასე გულამომკვდარი ვინ
მოსთქვამს?

ხნიერი უსინათლო ძალი. გიჟი კვითინებს.

პირველი ბრამაღმომილი. იცის სიპართლე?

ხნიერი უსინათლო მამბაპაცი. ყველანი აქ მივა-
ბარებთ უფალს სულს...

ხნიერი უსინათლო ძალი. ვინ იცის, შეიძლება ვინ-
მე გადაგვეყაროს...

პირველი ბრამაღმომილი. თავშესაფრის მონახვნები
მოკვებინა.

ხნიერი უსინათლო ძალი. ბინდისას ისინი ცხვირ-
საც არ გამოყოფენ გარეთ.

უსინათლო ძალიშვილი. ის კი არა, საერთოდ არ
გამოდინა თავშესაფრიდან.

მამრამ ბრამაღმომილი. ეგების, შუქურას ზედამხედ-
ველმა შეგაგმინოს...

ხნიერი უსინათლო მამბაპაცი. ისინი კოშკში ათე-
ნებენ და აღამებენ.

მისამ ბრამაღმომილი. ხომ შეიძლება, იქიდანაც
დაგვიანახონ?

ხნიერი უსინათლო ძალი. კი მაგრამ, როგორქვით
თავად ზღვისკენ უქირავთ თვალი...

მისამ ბრამაღმომილი. ცივა!

ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. მკვდარი ფოთლები
ტყაყუნე მესმის — მგონი მოყინა.
უსინათლო ქალიშვილი. მიწაც რა დამზრალოა.
მისამ ბრმაღვრილი. ხელმარცხნივ რაღაც ხმა-
ური მესმის, ვერ გამოგია, რა უნდა იყოს.
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ზღვა თუ ეხლებ-
ვალიდებს...

მისამ ბრმაღვრილი. მე შეგონა, ქალები იყვნენ...
ხნიერი უსინათლო ქალი. ტალღა უინულს ამტყ-
რვს...

პირველი ბრმაღვრილი. ვიღაც ჩვენგანი სიცოცხ-
სე კანკალებს... ქვა აქეთ-იქით ირწევა, ლამისაა
გაღმოვარდეთ.

მეორე ბრმაღვრილი. თითები წამყვინა.
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ისევ ის უცნაური
ხმაური მესმის...

პირველი ბრმაღვრილი. რომელი კანკალებს-
მეთქი? ქვა ირწევა, გესმით თუ არა?

ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ქალებიდან იქნებ:
ვინმე...

ხნიერი უსინათლო ქალი. მგონი, გიჟი ქალია.
მისამ ბრმაღვრილი. ჩვილის ხმა არ ისმის.

ხნიერი უსინათლო ქალი. ეტყობა, ძუძუს წოცს.
ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. მხოლოდ მან იცის,
სად ვართ.

პირველი ბრმაღვრილი. ჩრდილოეთის ქარის ხმა
მესმის.

მეამჰხე უსინათლო. თითქოს ვარსკვლავებიც ჩაქ-
რა, უთუოდ მოთოვს.

მისამ ბრმაღვრილი. ვინმეს თუ ჩასთვლიმა, უნდა
გავადვიძოთ.

ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ძილი მერევა.

(ქარი მკვდარ ფოთლებს პაერში დაატრიალებს)
უსინათლო ქალიშვილი. მკვდარი ფოთლების შრი-
ალი თუ გესმით? ვიღაც მოაბიჯებს.

მეორე ბრმაღვრილი. ქარია, არ გესმით?

მისამ ბრმაღვრილი. აქ აღარაფერ მოვა!

ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ძლიერ ეცინებს
დაიქერს...

უსინათლო ქალიშვილი. შორიდან ნაბიჯების ხმა
მესმის.

პირველი ბრმაღვრილი. მე კი ფოთლების შრი-
ალის მეტი, არაფერი მესმის.

უსინათლო ქალიშვილი. ნაბიჯების ხმა შორიდან
მოდის...

მეორე ბრმაღვრილი. ჩემამდე მხოლოდ ჩრდილო-
ეთის ქარის სტვენა აღწევს...

უსინათლო ქალიშვილი. მე კი გეუბნებით, ვიღაც
გვიახლოვდება.

ხნიერი უსინათლო ქალი. ვიღაც მძიმე-მძიმედ
მოაბიჯებს...

ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. მგონი ქალები მარ-
თაღს ამბობენ!

(მიწაზე თოვლის ღიდრონი ფანტელები ეცემა.)

პირველი ბრმაღვრილი. რაღაც ცივი დამეცა
ხელზე...

მეამჰხე უსინათლო. თოვლი მოდის...

პირველი ბრმაღვრილი. ერთმანეთს მივეკრათ!
უსინათლო ქალიშვილი. გესმით ნაბიჯების ხმა?

ხნიერი უსინათლო ქალი. ღვთის გულითგან
მით მაინც იუწყეთ!

უსინათლო ქალიშვილი. ახლოვდება, გესმით? ახ-
ლოვდება! აბა, უფრო უდავით!

(ერთბამად, სიბნელეში, ჩვილის ტირილი გაის-
მის.)

ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ბავშვი ტირის?
უსინათლო ქალიშვილი. ხედავს, ხედავს! ეტყობა,
რაღაცას ხედავს და იმიტომაც ტირის!

(ბავშვს ხელში აიტაცებს და იქითენ მიდის,
საღანაც ნაბიჯების ხმა ისმის; დანარჩენი ქალ-
ბიე ადუცრდებიან და გარს შემოეჭვევიან.)

ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. ფრთხილად!
უსინათლო ქალიშვილი. რა გულამოშდარი ტი-
რისი რა დაგეშართა? ჩუ, ნუ სტირის! ნუ გეშინია!

განა ჩვენ აქ არა ვართ? ნუ გეშინია-მეთქი! კმარა
ტირილი! ნეტავ, ასეთს რას ხედავ? გვითხარი, რას
ხედავ?

ხნიერი უსინათლო ქალი. ვიღაც აი, იმ მხრიდან
გვიახლოვდება. თქვენც ხომ გესმით?

ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. კაბის ბოლო მკვდარ
ფოთოლს ედება...

მეამჰხე უსინათლო. ქალია?

ხნიერი უსინათლო მამაკაცი. განა ეხ ნაბიჯების ხმაა?

პირველი ბრმაღვრილი. შეიძლება მკვდარი ფო-
თლები ტალღამ ააშრილა.

უსინათლო ქალიშვილი. არა! ნაბიჯების ხმაა!
ნაბიჯებია-მეთქი, გესმით?

ხნიერი უსინათლო ქალი. ახლავე გავიგებთ. აბა,
მკვდარ ფოთლებს უსმინეთ!

უსინათლო ქალიშვილი. გესმით, მოახლოვდა! ხმა
საღაც აქვეა, სულ ახლოს. უსმინეთ (ბავშვს) რას
ხედავ? გვითხარი, რას ხედავ!

ხნიერი უსინათლო ქალი. საით იცქირება?

უსინათლო ქალიშვილი. ფეხის ხმას აუოლებს
მზერას. აი, უყურეთ! შემოვებარუნე, ის კი, მაინც
იქით იუფრება. ხედავს! ხედავს! ეტყობა, რაღაც უც-
ნაურს ხედავს!

ხნიერი უსინათლო ქალი. (წინ გამოდის.) თავს ზე-
მით ასწინეთ! უყვით დაინახავს!

უსინათლო ქალიშვილი. უკან მიდევით! დაიწიეთ!
(ბავშვს მაღლა სწევს.) გესმით? ნაბიჯების ხმა ჩვენს
გვერდით მიწუდა...

ხნიერი უსინათლო ქალი. აქ არის, ჩვენთანაა!

უსინათლო ქალიშვილი. ვინ ხართ?

(ღუმული)

ხნიერი უსინათლო ქალი. ო, შეგვიწყალოთ!

(ღუმული: ჩვილი ტირილს უმატებს.)

ფ ა რ დ ა

ფრანგულიდან თარგმნა გიორგი ჯიჯიშვილმა